

I UVOD I PRETHODNA RAZMATRANJA

1. UGOVOR I DEJSTVA UGOVORA

1.1. Uvod

Glavna specifičnost posebnih dejstava dvostrano obaveznih (dvostranih) ugovora se ogleda u pojačanju ugovornog dejstva koje se ispoljava kao pojačana odgovornost ugovarača da drže svoje uzajamne obaveze u ravnoteži kako bi se ugovorni sadržaj pravično realizovao. U tom smislu, od najvećeg je značaja za pravičnu realizaciju održanje načela ekvivalentnosti uzajamnih davanja. Dvostrano obavezni ugovori uslovljavaju uzajamna davanja obje ugovorne strane, što podrazumijeva očuvanje konstituisane ravnoteže među ugovaračima.

Ovaj je rad ograničen na pokušaj upoznavanja sa određenim pravnim institutima kao posebnim pravilima koje postavlja opšte ugovorno pravo, a koja imaju za cilj da, u slučaju da dođe do poremećaja imovinske ravnoteže, zaštite ovako posebno dejstvo dvostranih ugovora. Među tim pravilima pozitivno opšte ugovorno pravo predviđa: odgovornost za materijalne i pravne nedostatke ispunjenja, prigovor neispunjenja, revizija ugovora zbog nastupanja promijenjenih okolnosti, poništenje, odnosno reviziju ugovora zbog prekomjernog oštećenja, kao i sastavne institute koji su se razvili iz ovih osnovnih instituta kao što su: garancija za ispravno funkcionisanje stvari, te utvrđenje ništavosti zelenaškog ugovora.

Nakon uvoda, prvi je dio rada posvećen određenju ugovora i dejstava ugovora uopšte, uključujući i dejstva ugovora prema trećim licima. U centralnom dijelu rada pojedinačno su objašnjena posebna pravila i instituti koje predviđa opšte ugovorno pravo, i to: odgovornost za materijalne i pravne nedostatke ispunjenja, prigovor neispunjenja, revizija ugovora zbog nastupanja promijenjenih okolnosti i poništenje, odnosno revizija ugovora zbog prekomjernog oštećenja, kao i sastavni instituti koji su se razvili iz osnovnih instituta zaštite posebnog dejstva dvostranih ugovora koje moramo imati u vidu: garancija za ispravno funkcionisanje stvari i utvrđenje ništavosti zelenaškog ugovora. Polje primjene i dejstva svakog od navedenih instituta u okviru rada posmatrao sam i kroz sudsku praksu. U završnici rada, pažnja je posvećena i institutu pobijanja pravnih radnji dužnika, prikazom pojma uz određenje opštih pretpostavki primjene tog instituta, kojim povjerilac može u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima pobijati pravne radnje kojima je direktno ili indirektno oštećen.